

SENESTE SÅTIDSPUNKT FOR VÅRBYG

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne



Miljø- og Fødevarerministeriet
NaturErhvervstyrelsen



Den Europæiske Landbrugsfond
for udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020



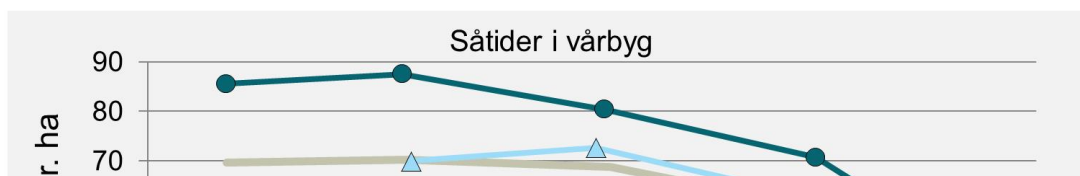
Se 'EU-kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne'

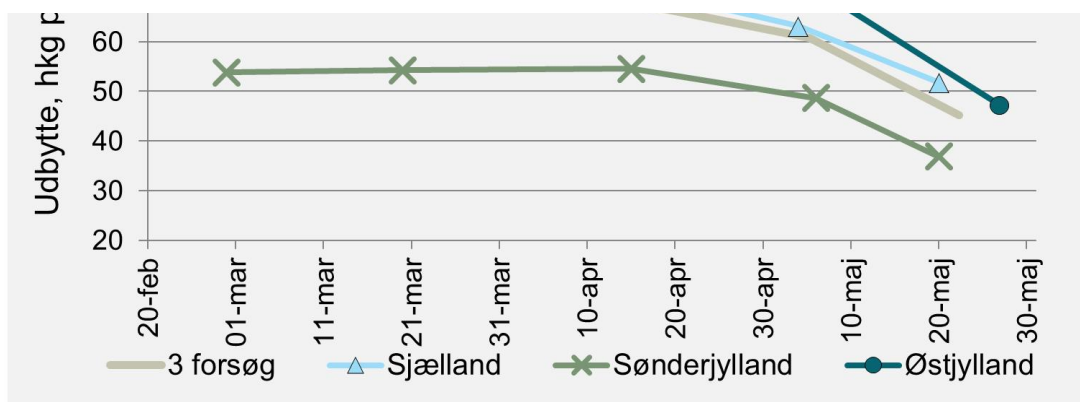
En forsøgsserie med såtider i vårbyg i 2016 viser, at udbyttet falder kraftigt ved såtider senere end midten af april.

Der kan ved udsigt til ringe høst i vintersæden, omsås til vårbyg, men hvornår er det en økonomisk god forretning?

I 2016 blev der anlagt landsforsøg med såtidspunkter i vårbyg, som vil fortsætte i 2017. Formålet er at identificere udbyttets afhængighed af sådatoen og udsædsmængden, for såning i perioden 1/3 – 1/6. Afhængigt af udbyttens niveau, beregnes der for hver forsøgsdato et ligevægtsudbytte for vinterhvede og vinterrug.

Det største bruttoudbytte for vårbyg opnås i forsøgene med såtider medio marts. Udbyttet er forholdsvis stabilt hvis der sås fra ultimo februar til medio april, hvorefter det falder markant, hvis der ses på gennemsnittet af de tre forsøg.





Ved en vårbyg foderpris på 105 kr. pr. kg. vil der medio april være et dækningsbidrag 1 på 6.900 kr. pr. ha, med gennemsnitlige stykomkostninger fra Farmtalonline.dk, ved en høst svarende til gennemsnittet af de tre forsøg. Ved såning den 5. maj, falder dækningsbidraget med 1.200 kr. til 5.700 kr. pr. ha, og ventes der med at så til ultimo maj, er dækningsbidraget faldet til 3.700 kr. pr. ha. Dækningsbidraget skal dække maskin- og arbejdsomkostninger, og det kan vurderes, hvor mange omkostninger den enkelte bedrift har og om der kan skabes en indtjening ved de lavere udbytter.

Dato	Udbytte hkg. pr. ha	Dækningsbidrag 1 kr. pr. ha
29/02	70	7.000
20-21/03	70	7.000
11-15/04	69	6.900
04-06/05	61	5.700
20-27/05	45	3.700

Da det er baseret på et års forsøg, vil flere års forsøg give et mere retvisende billede af resultaterne, men tidligere forsøg fra 1990-92 med færre sådatoer viste samme tendens med faldende udbytter, jo længere hen på foråret der blev sået, hvorfor det anbefales at så senest medio april.

OMSÅNING

Overvejes det at omså vintersæd til vårsæd, skal de økonomiske konsekvenser ved omsåningen vurderes. Vurderingen bør ske ud fra en sammenligning af:

- Økonomien i den nuværende vintersædsafgrøde ved det forventede udbyttensniveau og under hensynstagen til udgifterne frem til høst
- Økonomien i at etablere en alternativ afgrøde ved forskellige forventelige udbyttensniveauer ud fra den forventede sådato

Se tidligere artikel om de økonomiske konsekvenser [her](#).

På baggrund af forsøgsresultaterne er der beregnet ligevægtsudbytter for vinterhvede efter korn og vinterrug, for at finde det samme dækningsbidrag efter maskin- og arbejdsomkostninger.

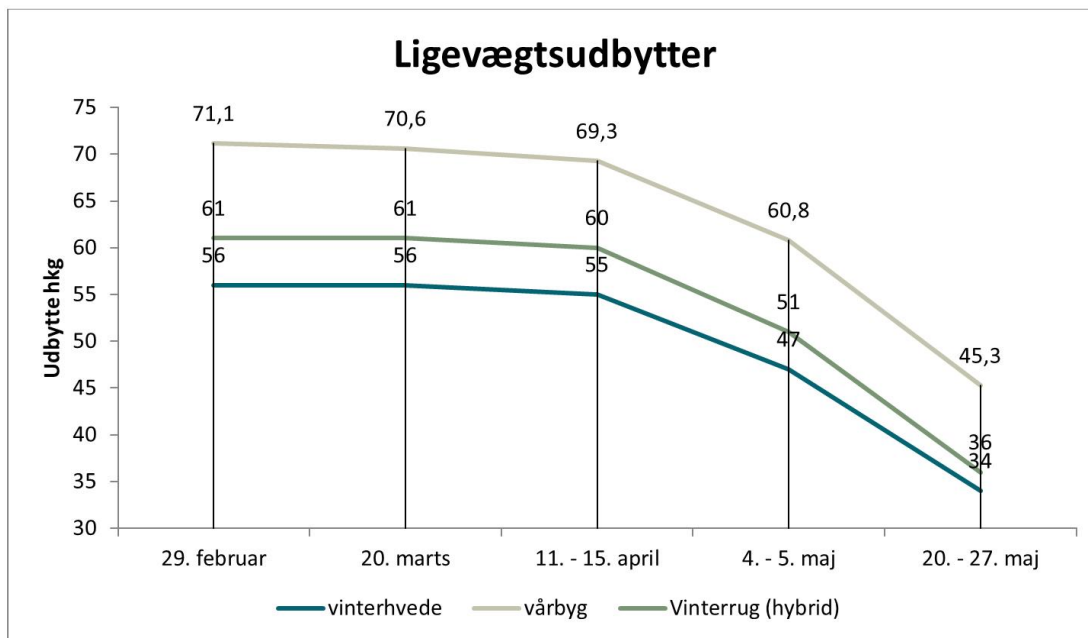
Omkostningerne til vintersæden, som blev afholdt i efteråret, er udeladt, og der indregnes kun omkostninger i foråret. Grafen aflæses ved det forventede udbytte af vintersæden. Hvis der forventes et høstudbytte i en skadet vinterhvede på 55 hkg. pr. ha, kan det aflæses at kravet til udbyttet i vårbyg er 69,3 hkg. pr. ha, og seneste omsåningsdato er dermed 11. – 15. april. Grafen viser et faldende ligevægtsudbytte desto længere hen på foråret omsåningsdatoen ligger.

EKSEMPEL

Først i maj overvejer en landmand at omså en mark med vinterhvede, da hans forventning til udbyttet er på 45 hkg. pr. ha. Han har en forventning om at kunne omså til vårbyg og høste 65 hkg. pr ha i vårbyg. Ud fra ligevægtsgrafen, kan han se, at for at have samme resultat som med 45 hkg. vinterhvede, skal han høste ca. 61 hkg. vårbyg pr. ha. Da han forventer 65 hkg. pr. ha, vil der være en gevinst ved omså.

Forventningen til vintersæden er altså en væsentlig faktor for seneste tidspunkt for omsåning, og jo længere tid vinterhveden ses an, desto mindre bliver udbyttet for vårbyggen, og dermed også ligevægtsudbyttet i vintersæden. Hvis vårbyggen kan høstes i en højere kvalitet, og kan den afregnes som maltbyg, til en højere pris, vil det sænke ligevægtsudbyttet i vårbyggen i forhold til vintersæden. Men en senere såning vil ofte give en så ringe kvalitet af kornet, at det ikke kan afregnes som maltbyg.

Figur 2. Ligevægtsudbytte i vinterhvede marts 2016, ved en forventet vinterhvedepris på 115 kr. pr. hkg, i forhold til forskellige udbyttene i alternative vårfgrøder. Udgifter til udsæd, etablering og ukrudt efterår er afholdt for vinterhveden og indgår derfor ikke i beregningerne. JB 5-6, uden halmbjærgning og uden omkostninger til tørring. Der er regnet med alle omkostninger inkl. pløjning ved etablering af vårbyg.



Nedenstående er opgjort priserne for beregningerne til ligevægts udbytter.

Pris pr. hkg.	
vinterhvede	115
vårbyg	105
Vinterrug (hybrid)	100

Figur 1 - Priser pr. hkg. for ligevægtsudbytter

Nedenstående graf viser en generel ligevægtskurve for det krævede udbytte i vårbyg, for at opnå samme indtjening, som vinterhveden, hvor udgifterne til udsæd, etablering og ukrudt ikke indgår.

